

Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право
УДК 354.072.2

Дудик Інна Миколаївна

*кандидат юридичних наук, головний спеціаліст
Антимонопольний комітет України*

Дудык Инна Николаевна

*кандидат юридических наук, главный специалист
Антимонопольный комитет Украины*

Dudyk Inna

*Candidate of Law (PhD in Law), Chief Specialist
Antimonopoly Committee of Ukraine*

ORCID: 0000-0001-7735-4323

**АНАЛІЗ ПРАВОВИХ ФОРМ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ
АНТИКОНКУРЕТНИХ УЗГОДЖЕНИХ ДІЙ
АНАЛИЗ ПРАВОВЫХ ФОРМ ТЕКУЩЕГО КОНТРОЛЯ
АНТИКОНКУРЕНТНЫХ СОГЛАСОВАННЫХ ДЕЙСТВИЙ
ANALYSIS OF LEGAL FORMS OF OPERATING CONTROL FOR
ANTITRUST ACTIVITIES**

***Анотація.** Зосереджено увагу на правових формах у здійсненні Антимонопольним комітетом України поточного контролю у сфері порушень конкурентного законодавства, зокрема, контролю за узгодженими діями суб'єктів господарювання (картельними змовами). Докладно проаналізовано таку форму поточного контролю Антимонопольного комітету як розгляд справ про антиконкурентні узгоджені дії. Окремо акцентовано на етапності і послідовності реалізації поточного контролю, які розпочинаються з ухвалення відповідного розпорядження про початок розгляду справи про*

антиконкурентні узгоджені дії. Інші стадії-етапи поточного контролю супроводжуються прийняттям проміжних рішень органами Антимонопольного комітету України про процесуальні дії з розслідування фактів у справі, про забезпечення доказів (проведення перевірок, арешти вилучення доказів). Завершується поточний контроль ухваленням Комітетом рішення у справі по суті порушеного питання.

У результаті проведеного аналізу було виявлено також і той факт, що на законодавчому рівні питання щодо порядку реалізації окремих важливих повноважень антимонопольного органу наразі залишаються не врегульованими. Це насамперед стосується законодавчої неусталеності у реалізації права Комітету вимагати інформацію, права отримувати пояснення, права вилучати докази під час перевірок тощо.

Ключові слова: контроль, Антимонопольний комітет України, форми поточного контролю, розгляд справ про антиконкурентні узгоджені дії, докази, запитування інформації, інформаційні порушення.

Аннотація. Сосредоточено внимание на правовых формах в осуществлении Антимонопольным комитетом Украины текущего контроля в сфере нарушений конкурентного законодательства, в частности, контроля за согласованными действиями субъектов хозяйствования (картельными сговорами). Подробно проанализировано такую форму текущего контроля Антимонопольного комитета как рассмотрение дел об антиконкурентных согласованных действиях. Отдельно акцентировано на этапности и последовательности реализации текущего контроля, которая начинается с принятия соответствующего распоряжения о начале рассмотрения дела об антиконкурентных согласованных действиях. Другие стадии-этапы текущего контроля сопровождаются принятием промежуточных решений органами Антимонопольного комитета Украины о

процессуальных действиях по расследованию фактов по делу, об обеспечении доказательств (проведение проверок, аресты изъятия доказательств). Завершается текущий контроль принятием Комитетом решения по делу по существу затронутого вопроса.

В результате проведенного анализа было выявлено также и тот факт, что на законодательном уровне вопрос о порядке реализации отдельных важных полномочий антимонопольного органа пока остаются неурегулированными. Это прежде всего касается законодательной ненормированности в реализации права Комитета запрашивать информацию, права получать объяснения, права изымать доказательства во время проверок и тому подобное.

Ключевые слова: *контроль, Антимонопольный комитет Украины, формы текущего контроля, рассмотрение дел об антиконкурентных согласованных действиях, доказательства, вопрошание информации, информационные нарушения.*

Summary. *The focus is on the legal forms in the implementation of the Antimonopoly Committee of Ukraine of current control in the field of violations of competition law, in particular, control over the concerted actions of business entities (cartels). Such a form of current control of the Antimonopoly Committee as consideration of cases on anti-competitive concerted actions is analyzed in detail. Special emphasis is placed on the stages and sequence of implementation of current control, which begin with the adoption of the relevant order on the commencement of proceedings on anti-competitive concerted actions. Other stages of the current control are accompanied by the adoption of interim decisions by the Antimonopoly Committee of Ukraine on procedural actions to investigate the facts of the case, to provide evidence (inspections, seizures, seizure of evidence). The current control is completed by the adoption of the Committee's decision in the case on the merits of the issue.*

As a result of the analysis, it was also revealed that at the legislative level, the issues concerning the procedure for exercising certain important powers of the antimonopoly body remain unresolved. This primarily concerns the legal instability in the exercise of the Committee's right to request information, the right to receive explanations, the right to withdraw evidence during inspections, and so on.

Key words: *control, Antimonopoly Committee of Ukraine, forms of current control, consideration of cases on anticompetitive concerted actions, evidence, request for information, information violations.*

Постановка проблеми. Актуальність проблематики державного контролю як ефективного засобу забезпечення законності у сфері захисту економічної конкуренції зумовлено, з одного боку, недостатньою опрацьованістю теоретичних положень щодо здійснення такої форми контролю, а також суттєвою недосконалістю правового забезпечення у цій сфері. З іншого боку, залишається актуальним продовжувати теоретичне осмислення і всебічне дослідження широкого кола питань, пов'язаних з організаційно-правовими засадами здійснення Антимонопольним комітетом України державного контролю за узгодженими діями суб'єктів господарювання, їх розвитком й удосконаленням.

Контроль Антимонопольного комітету України як одна з функцій управлінської діяльності державних органів реалізується у правових формах. Кожну з цих форм зумовлено специфічними завданнями та функціями управління. Такий спосіб управління характеризується особливим, притаманним йому змістом щодо діяльності із здійснення контролю, тобто конкретними зв'язками, принципами, процесами, учасниками та елементами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На загальнотеоретичному рівні дослідженням сутності правових форм поточного контролю

опікувалися, зокрема, такі вчені, як: П. Недбайло [1], В. Горшеньов [2], В. Беляєв [3], Н. Чечина [4], М. Строгович [5], Д. Бахрах [6], О. Кузьменко [7] та ін.

У той же час в науковій літературі питання правової форми державного контролю узгоджених дій суб'єктів господарювання не отримало належного теоретичного, термінологічного і методологічного осмислення. Щоправда окремі аспекти цього явища фахово висвітлено у працях таких юристів-науковців, як: О. Бакалінська [8], В. Каштанов [9], О. Когут [10], Н. Трегубець [11] та ін.

Більшість робіт, присвячених контрольним відносинам узгоджених дій, торкаються лише деяких аспектів зазначеного питання. Такий стан вимагає новітніх досліджень у цій сфері.

Формулювання мети статті. Мета названої статті – проаналізувати правові норми та механізм застосування у здійсненні поточного контролю Антимонопольного комітету України розгляду справ, які стосуються антиконкурентних узгоджених дій.

Виклад основного матеріалу. Застосування Антимонопольним комітетом України *поточного контролю* за узгодженими діями суб'єктів господарювання становить важливий практичний напрямок у діяльності вказаного конституційного органу. Зміст реалізації контролюючих повноважень проявляється насамперед у формі поточного контролю, яка є суттєвим чинником регулювання ринкових відносин, адже допомагає своєчасно виявити недоліки і порушення в процесі здійснення узгоджених дій суб'єктами господарювання, своєчасно їх ліквідувати, відшкодувати завдані збитки та перешкодити повторенню виявлених порушень у майбутньому. Ефективність контролю досягається терміновим реагуванням Антимонопольного комітету України за результатами виявлених відхилень. *Формами такого контролю є перевірка та розгляд справ про антиконкурентні узгоджені дії, які проводяться*

Антимонопольним комітетом України у межах компетенції, визначеної законами України. Більш докладно зосередимо увагу на такій формі поточного контролю, як *розгляд справ про антиконкурентні узгоджені дії* суб'єктів господарювання. Вказаний напрямок контролюючої діяльності Комітету здійснюється в межах усталених правових норм, які окреслено вітчизняним законодавством про захист економічної конкуренції [12, с. 91].

Відповідно до статті 6 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентними узгодженими діями є узгоджені дії, які призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції [13]. Тобто, типовою ознакою антиконкурентних узгоджених дій є той факт, що вдаючись до них, суб'єкти господарювання намагаються мінімізувати свої витрати і ризики на полі конкуренції шляхом скоординованих спільних дій і заходів погодженої неконкурентної поведінки. Результатом такої цілеспрямованої таємної координації, як правило, є зниження рівня конкуренції у певних сферах господарської діяльності, монополізація окремих сегментів ринку товарів і послуг.

З огляду на вимоги статті 19 Конституції України порядок реалізації повноважень органів державної влади має бути врегульований законами України.

Відповідну регламентацію розгляду справ про вищезгадані узгоджені дії, як один із видів порушення конкурентного законодавства, відображено у розділі VII Закону України «Про захист економічної конкуренції», яка доповнюється та деталізується Правилами розгляду справ [14], а також Положенням про порядок проведення перевірок.

Варто зауважити, що на відміну від правоохоронних органів, процесуальна діяльність яких докладно врегульована відповідними законодавчими актами, конкретний практичний порядок реалізації повноважень Антимонопольного комітету України згідно із Законом

України «Про Антимонопольний комітет України» переважно регламентовано підзаконними актами Антимонопольного комітету України. Конкретні правила поведінки і порядок у реалізації згаданого контролю та деяких із відповідних повноважень, зокрема щодо права Комітету вимагати інформацію, права отримувати пояснення, права вилучати докази під час перевірок тощо, – головним чином залишаються не врегульованими.

Наявність вказаних прогалин у реалізації поточного контролю щодо правового регулювання антиконкурентних узгоджених дій створюють непродуктивні передумови для оскарження господарюючими суб'єктами у суді рішень та процесуальних дій органів Антимонопольного комітету України та їх посадових осіб.

Зокрема, внаслідок наявності вказаних недоліків органам Антимонопольного комітету України під час розслідування справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції нерідко бракує процесуальних повноважень щодо вилучення доказів (стаття 44 «Вилучення доказів, накладення арешту» Закону України «Про захист економічної конкуренції», стаття 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України»), які є вкрай необхідними під час розслідування проявів антиконкурентних узгоджених дій (картельних змов).

Важливою характерною особливістю реалізації повноважень системи органів Антимонопольного комітету України через правові форми контролю за узгодженими діями учасників ринку є їх процедурна поетапність, або – стадійність.

Стадія – це відносно самостійна частина будь-якої контрольної діяльності, яка виступає вагомим чинником у досягненні загального практичного результату. Кожна стадія передусім характеризується

специфічною безпосередньою метою, яку можна вважати щаблем у досягненні спільної, головної мети процесуальних дій [6, с. 585–586].

Найчастіше першою стадією розгляду справи про антиконкурентні узгоджені дії є ухвалення розпорядження Комітету або його органів про її початок. Інші стадії визначаються прийняттям проміжних рішень органами Антимонопольного комітету України про процесуальні дії з розслідування фактів у справі, про забезпечення доказів (проведення перевірок, арешти вилучення доказів). Заключним етапом є прийняття рішення у справі по суті порушеного питання. Таким чином, концепція «розгляд справи» містить в собі всі зазначені процесуальні інструменти.

Рішення про початок розгляду справи супроводжується прийняттям розпорядження Антимонопольного комітету України та письмовим повідомленням особи, яка подала заяву. Разом із повідомленням про початок розгляду справи надсилається перелік інформації, яку заявник повинен надати для прийняття Антимонопольним комітетом України рішення у справі.

Відповідно до частини першої статті 36 («Підстави для початку розгляду справи») Закону України «Про захист економічної конкуренції» Антимонопольний комітет України розпочинає розгляд справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції за: а) заявами суб'єктів господарювання, громадян, об'єднань, установ, організацій про порушення їх прав внаслідок дій чи бездіяльності, визначених цим Законом як порушення законодавства про захист економічної конкуренції; б) поданнями органів державної влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю про порушення законодавства про захист економічної конкуренції; в) власною ініціативою Антимонопольного комітету України.

При цьому Закон України «Про захист економічної конкуренції» не розмежовує такі поняття як приводи та підстави для відкриття справи про

порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді антиконкурентних узгоджених дій. Власне з теоретичного погляду згадані у частині першій зазначеної статті обставини є достатніми приводами для початку справи. Водночас, як про це йдеться у статті 37 Закону України «Про захист економічної конкуренції», єдиною підставою для такого початку є наявність ознак порушення конкурентного законодавства, оскільки сам факт надходження заяви ще не вказує на наявність достатніх ознак. Процесуальне значення приводів для порушення справи насамперед полягає у тому, що ними закріплюються підстави використання органом влади легальних джерел інформації.

Для прийняття правильного рішення у справі необхідно виявити усі обставини антиконкурентних узгоджених дій, які встановлюються за допомогою доказів. Ними можуть виступати фактично будь-які дані, котрі надають можливість встановити наявність або відсутність антиконкурентного порушення. Даними, що мають найбільшу доказову силу, виступають не самі факти (явища, події, діяння), а документально засвідчені відомості про них. Після прийняття розпорядження про початок розгляду справи розпочинається процес збирання доказів – процесуальна діяльності посадових осіб з розслідування справи.

Процес запитування необхідної у справі інформації є одним з основних способів збирання органами Антимонопольного комітету України доказів та інших відомостей під час виконання покладених на них законом функцій, у т.ч. розслідування заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції [15].

Відповідно до статті 22 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» [16], вимоги органу Антимонопольного комітету України є обов'язковими для виконання у визначені ними строки. Відповідно до статті 22¹ зазначеного Закону, суб'єкти господарювання, інші юридичні особи, їх структурні підрозділи, філії, представництва, їх посадові особи та

працівники, фізичні особи зобов'язані на вимогу органу Антимонопольного комітету України, голови територіального відділення Антимонопольного комітету України, уповноважених ними працівників Антимонопольного комітету України, його територіального відділення подавати документи, предмети чи інші носії інформації, пояснення, іншу інформацію, в тому числі з обмеженим доступом та банківську таємницю, необхідну для виконання Антимонопольним комітетом України завдань, передбачених законодавством про захист економічної конкуренції.

Згідно із пунктами 13, 14, 15 статті 50 та статтею 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» неподання органу Антимонопольного комітету України інформації в установлені строки, подання інформації в неповному обсязі у встановлені строки, подання недостовірної інформації (т.зв. «інформаційні порушення») визнаються порушенням законодавства про захист економічної конкуренції і тягнуть за собою відповідальність у вигляді штрафу у розмірі до одного відсотка доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

Під час розгляду справ, які досліджують ознаки антиконкурентних узгоджених дій суб'єктів господарювання, Антимонопольний комітет України уповноважений законом вилучати необхідні для розгляду справи письмові та речові докази: документи, предмети та інші носії інформації, а також накладати тимчасовий арешт на майно учасника картельної змови.

Найбільш суттєвою прогалиною у реалізації Комітетом своїх повноважень зі збору доказів щодо наявності картельної змови є відсутність можливості отримувати докази за допомогою оперативно-розшукових заходів, особливо у випадках, коли вжиті заходи не приносять органам Комітету відчутного результату, хоча опосередковані ознаки картельної змови не викликають сумнівів. Зокрема, існує практика, яку ще

поіменовують інститутом «витребування» доказів у конкурентному праві, яка передбачає добровільну видачу Антимонопольному комітету України запитуваних документів. На жаль, така практика майже не працює в реальних умовах ринкового антиконкурентного регулювання. Тому наразі переважна більшість порушень конкурентного законодавства виявляються Антимонопольним комітетом України без фактичних підтверджень наявності змов і картелів [17], а шляхом надзусиль й опосередкованого загальноекономічного аналізу, який полягає у встановленні економічної необґрунтованості підвищення цін і інших подібних суто економічних факторів та аналітичних інструментів.

За результатами збирання й аналізу доказів у справі формується подання з попередніми висновками, яке вноситься на розгляд Антимонопольного комітету України, яким підвідомча справа. Копії подання з попередніми висновками відсилаються сторонам і третім особам не більше ніж за десять днів до прийняття рішення у справі.

Прийняття рішення – важливий етап правової форми «розгляд справ про порушення» поточного контролю. Рішення може бути двох видів: *рішення по суті*, пов'язані з притягненням суб'єкта господарювання до відповідальності та *рішення процедурні* (закриття провадження у справі).

Рішення по суті може бути прийняте не раніше, ніж через десять днів після надіслання копій подання про попередні висновки у справі особам, які беруть у ній участь. У випадку, якщо всі особи, яким було направлено подання Антимонопольного комітету України, надіслали відповіді на подання ще до закінчення десятиденного строку, Антимонопольний комітет України може прийняти рішення по суті раніше зазначеного строку. Особи, які беруть участь у справі, повідомляються про день і час прийняття рішення у справі не пізніше, ніж за п'ять днів до засідання органу Антимонопольного комітету України.

Доведення рішення до відома суб'єкта господарювання-правопорушника – виконавця прийнятого рішення є *початком стадії виконання*. Рішення Антимонопольного комітету України, голів його територіальних відділень відповідно до статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» надається для виконання шляхом надсилання, вручення під розписку чи доведення до відома суб'єкта господарювання в інший спосіб.

Зазначена стадія є завершальною та досить ваговою, оскільки чітко та своєчасне виконання рішень Антимонопольного комітету України робить діяльність цих органів ефективною. Крім того, як слушно зазначає І. А. Балюк, помилки, які допущені на цьому етапі захисту права суб'єкта господарювання, можуть звести нанівець попередню діяльність правоохоронного органу і призвести до зворотнього результату – порушення суб'єктивних прав сторін, які сперечаються [18, с. 132].

При цьому реальний захист порушених суб'єктивних прав суб'єкта господарювання може бути забезпечений лише тоді, коли порушник добровільно виконує рішення органів Антимонопольного комітету України або буде примушений до виконання рішення компетентним органом.

Висновки. Особливість реалізації повноважень Антимонопольного комітету України у сфері контролю за узгодженою поведінкою суб'єктів господарювання проявляється у правовій формі поточного контролю, яка, з одного боку, становить одну з найважливіших юридичних гарантій забезпечення прав і свобод учасників узгоджених дій, а з іншого – є суттєвим чинником підвищення доказовості у виявленні картельних змов.

З огляду на існування попереднього, поточного та наступного контролю за узгодженими діями учасників господарської діяльності серед поточного контролю виокремлено такі правові форми як перевірка та розгляд справ про антиконкурентні узгоджені дії, які відповідають за

встановлення шляхів реалізації та процес виконання прийнятих рішень. Кожній формі поточного контролю притаманна така особливість як стадійність і, відповідно, здійснено аналіз згідно з вказаною специфікою.

За результатами дослідження виявлено низку питань, які виникають в процесі розгляду справ про антиконкурентні узгоджені дії як форми поточного контролю, зокрема, відсутність належного регулювання порядку реалізації повноважень Антимонопольного комітету України щодо права вимагати інформацію, отримувати пояснення, вилучати докази, зокрема, під час перевірок. Існуючі труднощі створюють передумови для оскарження до суду рішень та процесуальних дій Антимонопольного комітету України, його посадових осіб. Така ситуація ускладнює, а подеколи й унеможлиблює ефективну роботу конкурентного органу та його територіальних відділень, спрямовану на регулювання ринкових відносин шляхом доведення наявності між учасниками ринку антиконкурентної узгодженої поведінки.

Література

1. Юридическая процессуальная форма. Теория и практика / Н.В. Виртук, В.М. Горшенев, Т.Н. Добровольская, И.А. Иконицкая, и др.; Под ред.: Горшенев В.М., Недбайло П.Е. М.: Юрид. лит., 1976. 279 с.
2. Горшенев В. М. Контроль как правовая форма деятельности / В. М. Горшенев, И. Б. Шахов. М. : Юрид. лит., 1987. 176 с.
3. Беляев В.П., Сорокина В.В. Процессуальная форма юридической деятельности: вопросы теории и практики. М., 2011.
4. Актуальные проблемы теории и практики гражданского процесса / Отв. ред.: Чечина Н.А., Чечот Д.М. Л.: Изд-во Ленингр. ун-та, 1979. 192 с.
5. Строгович М.С. Курс советского уголовного процесса. М., 1968. Т. 1.

6. Бахрах Д. Н. Административное право : [учебник для студ. вузов, обучающихся по спец. 021100] / Д. Н. Бахрах, Б. В. Россинский, Ю. Н. Стариков. М. : НОРМА, 2005. 799 с.
7. Колпаков В. К. Адміністративне право України : [підручник] / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко. К. : Юрінком Інтер, 2003. 544 с.
8. Бакалінська О. О. Правове регулювання добросовісної конкуренції в Україні: [монографія] / О. О. Бакалінська. Київ : НДІ приват. права і підприємництва імені Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2014. 373 с.
9. Каштанов О. С. Правовий захист від антиконкурентних дій в економічній конкуренції : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04 / Каштанов Олександр Сергійович. Одеса, 2005. 213 с.
10. Когут О. Особливості правового статусу Антимонопольного комітету України / О. Когут // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. 2002. № 1. С. 93–96.
11. Трегубець Н. О. Механізм здійснення державного контролю антимонопольними органами в сфері захисту економічної конкуренції : дис. ... канд. наук з держ. управління : 25.00.02 / Наталя Олександрівна Трегубець. Донецьк, 2009. 210 с.
12. Дудик І.М. Державний контроль Антимонопольного комітету України за узгодженими діями суб'єктів господарювання [Текст] : монографія / І.М. Дудик ; за заг. ред. канд. юрид. наук, чл.-кор. НАПрН України В. П. Нагребельного. Київ: Персонал, 2017. 167 с.
13. Закон України «Про захист економічної конкуренції» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 11.01.2001, № 2210-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text>
14. Правила розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (Правила розгляду справ): затверджені Розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 р. № 5 (у редакції Розпорядження

- Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 р. № 169-р; із змінами), (zareєстровані у Міністерстві юстиції України 06 травня 1994 р. за № 90/29) . URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0090-94>.
15. Про запитування інформації органами Антимонопольного комітету України та застосування відповідальності за порушення, пов'язані з запитуванням інформації: інформаційний лист Антимонопольного комітету України від 13.06.2019 №70/01. URL: <https://amcu.gov.ua/npas/pro-zapituvannya-informaciyi-organami-antimonopolnogo-komitetu-ukrayini-ta-zastosuvannya-vidpovidalnosti-za-porushennya-povyazani-z-zapituvannyam-informaciyi>
16. Про Антимонопольний комітет України: Закон України // Вводиться в дію Постановою ВР № 3660-XII від 26.11.93. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12#Text>
17. Коментар АПНК до проекту Закону «Про внесення змін до Закону України “Про захист економічної конкуренції” щодо забезпечення доказів у справах, розглянутих АМКУ» від 28 жовтня 2010 р. URL: <http://aruc.org.ua/uk/news/comments/page-6/22418/>
18. Балюк І. А. Господарське процесуальне право: [навч.-метод. посібник для самот. вивч. дисц.] / Балюк І. А. К. : КНЕУ, 2002. 248 с.

References

1. Yuridicheskaya protsessualnaya forma. Teoriya i praktika / N.V. Virtuk, V.M. Gorshenev, T.N. Dobrovolskaya, I.A. Ikonitskaya, i dr.; Pod red.: Gorshenev V.M., Nedbaylo P.Ye. M.: Yurid. lit., 1976. 279 с.
2. Gorshenev V. M. Kontrol kak pravovaya forma deyatelnosti / V. M. Gorshenev, I. B. Shakhov. M. : Yurid. lit., 1987. 176 s.
3. Belyaev V.P., Sorokina V.V. Protsessualnaya forma yuridicheskoy deyatelnosti: voprosy teorii i praktiki. M., 2011.

4. Aktualnye problemy teorii i praktiki grazhdanskogo protsessa / Otv. red.: Chechina N.A., Chechot D.M. L.: Izd-vo Leningr. un-ta, 1979. 192 c.
5. Strogovich M.S. Kurs sovetskogo ugolovnogho protsessa. M., 1968. T. 1.
6. Bakhrakh D. N. Administrativnoe pravo : [uchebnik dlya stud. vuzov, obuchayushchikhsya po spets. 021100] / D. N. Bakhrakh, B. V. Rossinskiy, Yu. N. Starilov. M. : NORMA, 2005. 799 s.
7. Kolpakov V. K. Administrativne pravo Ukrainy : [pidruchnyk] / V. K. Kolpakov, O. V. Kuzjmenko. K. : Jurinkom Inter, 2003. 544 s.
8. Bakalinsjka O. O. Pravove rehuljuvannja dobrosovisnoji konkurenciji v Ukraini : [monohrafija] / Bakalinsjka O. O. Kyjiv : NDI pryvat. prava i pidpryjemnytva imeni F. Gh. Burchaka NAprN Ukrainy, 2014. 373 s.
9. Kashtanov O. S. Pravovyj zakhyst vid antykonkurentnykh dij v ekonomichnij konkurenciji : dys. ... kand. juryd. nauk : 12.00.04 / Oleksandr Serghijovych Kashtanov. Odesa, 2005. 213 s.
10. Koghut O. Osoblyvosti pravovogho statusu Antymonopoljnogho komitetu Ukrainy / O. Koghut // Visnyk Khmeljnyckogho instytutu rehionaljnogho upravlinnja ta prava. 2002. # 1. S. 93–96.
11. Trehubecj N. O. Mekhanizm zdijsnennja derzhavnogho kontrolju antymonopoljnomy orghanamy v sferi zakhystu ekonomichnoji konkurenciji : dys. ... kand. nauk z derzh. upravlinnja: 25.00.02 / Natalja Oleksandrivna Trehubecj. Donecjk, 2009. 210 s.
12. Dudyk I.M. Derzhavnyj kontrolj Antymonopoljnogho komitetu Ukrainy za uzghodzhennymy dijamy sub'ektiv ghospodarjuvannja [Tekst]: monohrafija / I.M. Dudyk ; za zagh. red. kand. juryd. nauk, chl.-kor. NAprN Ukrainy V. P. Naghrebeljnogho. Kyjiv: Personal, 2017. 167 s.
13. Zakon Ukrainy «Pro zakhyst ekonomichnoji konkurenciji» // Vidomosti Verkhovnoji Rady Ukrainy (VVR), 11.01.2001, # 2210-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text>

14. Pravyla rozghljadu zajav i sprav pro porushennja zakonodavstva pro zakhyst ekonomichnoji konkurenciji (Pravyla rozghljadu sprav): zatverdzeni Rozporjadzhennjam Antymonopolnogho komitetu Ukrainy vid 19 kvitnja 1994 r. # 5 (u redakciji Rozporjadzhennja Antymonopolnogho komitetu Ukrainy vid 29 chervnja 1998 r. # 169-r; iz zminamy), (zarejestrovani u Ministerstvi justycji Ukrainy 06 travnja 1994 r. za # 90/29). URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0090-94>
15. Pro zapytuvannja informaciji orghanamy Antymonopolnogho komitetu Ukrainy ta zastosuvannja vidpovidalnosti za porushennja, pov'jazani z zapytuvannjam informaciji: informacijnyj lyst Antymonopolnogho komitetu Ukrainy vid 13.06.2019 #70/01. URL: <https://amcu.gov.ua/npas/pro-zapituvannya-informaciyi-organami-antimonopolnogo-komitetu-ukrayini-ta-zastosuvannya-vidpovidalnosti-za-porushennya-povyazani-z-zapituvannyam-informaciyi>
16. Pro Antymonopoljnyj komitet Ukrainy: Zakon Ukrainy // Vvodytjsja v diju Postanovoju VR # 3660-XII vid 26.11.93. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12#Text>
17. Komentar APNK do proektu Zakonu «Pro vnesennja zmin do Zakonu Ukrainy "Pro zakhyst ekonomichnoji konkurenciji" shhodo zabezpechennja dokaziv u spravakh, rozghljanutykh AMKU» vid 28 zhovtnja 2010 r. URL: <http://aruc.org.ua/uk/news/comments/page-6/22418/>
18. Baljuk I. A. Ghospodarsjke procesualjne pravo : [navch.-metod. posibnyk dlja samost. vyvch. dysc.] / I. A. Baljuk. K. : KNEU, 2002. 248 s.